

TISKOVÁ ZPRÁVA

Evropské energetice hrozí závislost na Číně, ukazuje příklad VHM. Europoslanci Vondra s Tošenovským přislíbili při návštěvě VHM pomoc

OSTRAVA, 18. 9. 2020 – Aktuální situace v podniku Vítkovice Heavy Machinery (VHM) i výhledy na její budoucnost s ohledem na stav těžkého průmyslu v České republice i v Evropě byly předmětem návštěvy českých europoslanců Alexandra Vondry a Evžena Tošenovského v ostravské firmě, která proběhla 17. 9. 2020. Společnost VHM sice v roce 2019 v rámci insolvenčního řízení úspěšně prošla restrukturalizací, situace na trhu však vedla k tomu, že na sebe podnik na jaře letošního roku podal insolvenční návrh znovu. Na vině nebyla pouze pandemie covid-19, do složité situace se firma dostala spíše vzhledem k situaci na trhu, která strategickému oboru těžkého strojírenství v kontextu Česka, ale i celé Evropy nepřeje.

Na jedné straně Evropská unie prosadila ambiciózní Green New Deal (Nový zelený úděl), podle něhož se má Evropa do roku 2050 energeticky neutrálním kontinentem, na druhé straně postupně přichází o výrobní kapacity, které ji mohou jeho dosažení dovést. To se typicky ukazuje na podniku Vítkovice Heavy Machinery. Tato strategická firma disponuje například jako jediná v Evropské unii know-how a schopnostmi vyrábět hlavní hřídele větrných elektráren. Stejně tak dokáže vyrobit lopatky velké kaplanovy turbíny pro energetiku či klíčové komponenty jaderné elektrárny.

„Toto naše know-how je bezesporu unikátní a má strategický význam. Bez větrných, vodních a jaderných elektráren nebude dosažení uhlíkové neutrality možné. Jak je tedy možné, že podnik jako VHM neběží na plný výkon a namísto toho čelí insolvenčnímu řízení?“ ptá se řečnický Tomáš Schmied, člen představenstva skupiny CE Industries, která VHM většinou vlastní. „Může za to několik faktorů: Zaprvé asijská konkurence, která tradiční podniky v Česku i v rámci celé Evropy poráží nízkými cenami a Evropská unie na tuto skutečnost nijak nereaguje, například uvalením dovozních cel, která by domácí produkci zvýhodnila. Zadruhé evropská regulace, která výrobu v těžkém průmyslu prodražuje oproti asijským konkurentům. Vzniká tak deformace evropské hospodářské soutěže, kdy evropské ocelárny a kovárný mají na evropském trhu paradoxně horší situaci, než asijské konkurenti, kteří takto regulování nejsou.“

Ve skutečnosti proces vypadá tak, že například evropští výrobci větrných elektráren jako je Siemens Gamesa nebo Vestas, poptávají na trhu hřídele a soutěží je jako komoditu na cenu. V těchto tendrech zpravidla vítězí levná asijská, především čínská, konkurence. Větrná elektrárna se tak tváří jako evropská a ekologicky čistý výrobek, i když byl poskládaný ve skutečnosti ze 'špinavých' komponentů vyrobených v Asii. Evropským výrobcům schází podpora ze strany států, navíc jsou zatěžováni stále dražšími emisními povolenkami a dalšími omezeními, takže jejich konkurenceschopnost nadále klesá. Hrozí, že se Evropa v budoucnu stane v tomto strategickém odvětví závislá na asijské produkci.

„Se zájmem jsem se s argumentací managementu VHM seznámil. Je přinejmenším zvláštní, že se Evropa politikou jako je Green New Deal stíhají do vlastní nohy, kdy na naplnění cílů jen do roku 2030 bude potřeba až 260 miliard eur dodatečných investic ročně. Přitom například na uhlíkovou

stopu komponent, z nichž jsou její zelené energetické zdroje vyráběny, unie vůbec nehledí," říká Alexandr Vondra, člen výboru pro životní prostředí europarlamentu.

Evžen Tošenovský, jeho kolega a bývalý hejtmán Moravskoslezského kraje, který je v europarlamentu členem výboru pro průmysl, výzkum a energetiku, dodává: „Je nepřijatelné, že jsou naši výrobci na trhu znevýhodňováni a měli bychom to na úrovni unie řešit. Evropská regulace evropskému průmyslu obrazně nakládá cihly do batohu a s ním pak musí evropské firmy běžet závod proti asijským firmám, které žádný batoh na zádech tahat nemusí. V krajnosti se může stát, že se sice Evropa stane energeticky neutrálním ostrovem, ale za tu cenu, že její čisté zdroje budou vyrobeny ze špinavé energie jinde ve světě.“

Přestože již v rámci Evropské unie došlo k selektivním ochranným opatřením, příkladem je výroba hliníku, komplexně toto unie dosud neřešila. Takže například ocelářství či výroby komponent pro energetiku zatím žádná dovozní cla neřeší. Ocelárny v Evropě stagnují a zavírají se. Pokud tento trend bude pokračovat, stane se do budoucna evropská energetika závislá na Číně a jiných asijských zemích. Spolu s energetikou se prohloubí závislost také například ve stavebnictví, automotive či v železničním průmyslu.

Proto je potřeba jak na národní úrovni, tak na úrovni celé Evropské unie zahájit diskusi o zachování těžkého i energetického průmyslu, který je nezbytným předpokladem energetické bezpečnosti, technologické vyspělosti a celkové prosperity Evropské unie. Nezávislé na importu z Asie, který se Evropské unii v důsledku prodraží. Příklad společnosti VHM, která byla z ekonomických důvodů nucena uzavřít provoz slévárny, přerušit provoz ocelárny a z nedávno ještě velkého strategického podniku je aktuálně v provozu pouze těžká mechanika, je alarmující.

„Na základě argumentů a informací, které jsme se dozvěděli, jsme přislíbili, že se na půdě europarlamentu pokusíme podnítit diskusi o podpoře těžkého průmyslu v Evropské unii. Začít bychom ale měli doma, a to rychle, dokud ještě mají podniky jako VHM šanci na přežití,“ dodal Alexandr Vondra, který je znám svými rezervovanými postoji k aktuální zelené politice Evropské unie.

Zajímavá fakta:

- Čínská energetika z naprosté většiny stojí na uhelných elektrárnách. Na Čínu připadá 46 procent světové těžby uhlí a 49 procent jeho spotřeby. Čína je s převahou nejen největší producent průmyslových výrobků, ale i největší světový producent emisí CO₂.
- Klikové lodní hřídele, v minulosti tradiční produkt VHM, nabízí čínští výrobci za dumpingové ceny, ze které nejde v EU poříditi ani materiál.
- V posledních pěti letech pochází naprostá většina hřídelů do evropských větrných elektráren z Číny, evropské výrobce větrných elektráren dělají jen finální skladbu asijských komponentů, které vysoutěžili v aukcích. Obdobně je na tom evropská vodní energetika.
- EU je schopna zavést selektivních ochranných opatření, které ale nejsou systematická. Byla uvalena evropská ochranná cla na válcované ocelářské výrobky, oproti tomu evropské producenti složitějších kovaných výrobků s vyšší přidanou hodnotou žádnou ochranu nemají.

- Evropským firmám těžkého průmyslu, jako je VHM, kromě přímých nákladů na emisní povolenky (které jsou u VHM cca 30 mil. Kč/rok) vznikají i nepřímé náklady ve formě rostoucích cen el. energie. VHM se v cenách, které platí za energie, nepřímo podílí na dotování rozvoje energetiky z obnovitelných zdrojů. Náklady na energie jsou největším fixním nákladem VHM (až 600 mil. Kč/rok).

*KONTAKT: Jaroslav Martínek, mediální zastoupení VHM,
tel . +420 778 203 914, e-mail: jaroslav.martinek@pppartners.cz*

<https://vhm.company>